

א. לגבי מסים המוטלים על הקרקע ('טסקא' – מס רכוש) – הקרקע עצמה משועבדת לכך, ולכן ממכרם מכר. ואולם לענין מסי גולגולת, נחלקו החכמים בדבר. (ונפסק בשו"ע שאין ממכרן מכר, שאין הנכסים משועבדים למס זה, אלא אם כן היה דין המלך כן, והרי 'דינא דמלכותא דינא' – חו"מ שסט,ט).
 ב. אם בני העיר פייסו את גובה המסים שלא יטול מאותו אדם, שאמרו לו שאדם בטל הוא ואינו ראוי לפרוע מס, ומחת זה פטרו, אם עי"כ הכביד הנטל על השאר (רשב"ם, ועוד) – הרי הוא חייב לסייע לשאר בני העיר. אבל אם מעצמו פטרו הגובה – פטור מלסייע.

דף נו

קו. א. המקומות שכבשו עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל – האם חייבים הם בתרומות ומעשרות?
 ב. הר שעיר, עמון ומואב – האם חייבים בתרומות ומעשרות?

א. לפי המבואר בסוגיתנו – חייבים. (וזה כמאן דאמר 'קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא'. תוס'). אבל לדעת הסובר שבצאתם לגלות בטלה קדושה זו, אותם מקומות אינם חייבים מעיקר הדין, אלא שאעפ"כ הניחו אותם מקומות כשהיו, ולא פטרום מתרו"מ, כדי שיסמכו עליהם העניים בשביעית. (וכן פסק הרמב"ם – תרומות א,ה. וע"ש. וגם לעת"ל כשיכבשו את הקיני קניזי וקדמוני – לא יתחייבו בתרו"מ מן הדין, לפי שלא נתקדשו מתחילה – כן מבואר ברשב"ם. וע' בספר 'פרשת דרכים' – דרך הקודש; ו' חו"א חו"מ לקוטים כא, לדף נו; שו"ת ציץ אליעזר ח"י ס' א אותיות כב, כז–לד – בארוכה).
 ב. לדעת ר' יהודה, אותם מקומות הם הקיני, קניזי וקדמוני המפורשים בתורה, שלא כבשום עולי מצרים, ופטורים מתרומות ומעשרות. (ויש תנאים החולקים, שזיהו קיני קניזי וקדמוני עם מקומות אחרים).
 אמנם, חכמים ראשונים התקינו שיהו נוהגים בתרו"מ אף ב(ארץ מצרים, וכן בבבל) עמון ומואב, מפני שהם סביבות ארץ ישראל. (משנה ידים ד,ג; רמב"ם ריש הל' תרומות. וע"ש ב,ז שזה דוקא במינים החייבים בארץ מן התורה. וע"ע בתוס' חולין ו: וע"ז נח:).

קז. מה דין החזקה במקרים הבאים:

- א. שלש כתות עדים, המעידים כל אחת על החזקה של שנה אחרת, בשנים רצופות.
 - ב. שני עדים, אחד מעיד על אכילת ג' שנים מסוימות והאחד מעיד על ג"ש שלאחריהם.
 - ג. שני עדים, אחד מעיד על אכילת שנה ראשונה שלישית וחמישית, ואחד מעיד על שנה שניה, רביעית וששית.
 - ד. אחד מעיד על אכילת שנה אחת, אחד מעיד על שנה שניה ואחד מעיד על שלישית.
 - ה. עד אחד מעיד שאכל ג' שנים חטים ועד אחר מעיד על אותם ג' שנים שאכל שעורים.
- א. לתנא דמתניתין – מצטרפין הכתות, ויש כאן עדות על חזקת ג' שנים. ואפילו בשלשה אחים המעידים כל אחד על שנה אחרת, עם עוד אחד אחר – עדותם כשרה, שיש כאן שלש עדויות. (ואולם אינם בתורת הזמה אלא כשהוזמו שלשתם). וזה שלא כדעת ר' עקיבא שפסל עדות זו משום 'דבר' – ולא חצי דבר. והלא כל עדות מקיימת רק שליש חזקה ולא דבר שלם. (אבל לדעת חכמים אין זה בכלל 'חצי דבר'. והלכה כסתם משנתנו. רמב"ם עדות כא,ז; טור חו"מ סוס"י לח).
 ב. לדעת ר' יהושע בן קרחה (ע' לעיל לב ועוד) – עדותם מצטרפת, אף כי כל אחד מעיד על דבר אחר, מכל מקום לדברי שניהם יש לו חזקה. (וחכמים חולקים. והלכה כריב"ק. חו"מ ל,ו).
 ג. אינה חזקה, שהרי לפי דברי כל עד אין כאן חזקה. (ולענין החזרת הפירות – ע' בפוסקים חו"מ קמה,ב).